

2017-06-20

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2017:23 digital forvaltning.nu

(Fi2017/01289/DF)

Sammanfattning

Bolagsverket ställer sig positivt till utredningens förslag att inrätta en plan för att stärka digitaliseringen av den offentliga sektorn. Verket har inga invändningar mot planens sju punkter men vill i detta remissvar peka på ett antal punkter som är viktiga för att uppnå en högre grad av styrning mot digitalisering samt framtagande av gemensamma digitala infrastruktur tjänster.

Vidare är Bolagsverket positivt till förslaget om att ansvaret för samordningen av digitaliseringen av den offentliga sektorn samlas hos en myndighet. Vi ser Ekonomistyrningsverket som en lämplig myndighet för uppdraget. Bolagsverket anser dock att det torde bli effektivast ifall ansvaret för vidareutveckling och drift av infrastrukturella tjänster ligger kvar på de idag ansvariga myndigheterna, t.ex. att Bolagsverket fortsätter att utveckla och driva Sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag (SSBTGU).

Bolagsverket tycker att förslaget om att inrätta ett digitaliseringsråd till den ansvariga myndigheten är bra. Rådets uppdrag behöver vara tydligt beskrivet.

Bolagsverket instämmer i utredningens ståndpunkt när det gäller integritetsskydd och informationssäkerhet. Bolagsverket anser det vara nödvändigt att integrera säkerhetsfrågorna med digitaliseringen av den offentliga sektorn.

Bolagsverket instämmer i utredningens ambition om att all myndighetspost ska vara digital inom ett par år. Vidare delar Bolagsverket utredningens uppfattning om att det ska vara tvingande för statliga myndigheter att ansluta sig till Mina Meddelanden. Det kan dock bli problem om enskilda redan nu ska ha rätt att som mottagare att få försändelser digitalt.

Bolagsverket har inga synpunkter på valfrihetssystemet och finansieringsmodellen för Mina Meddelanden.

4 Ett samlat ansvar - bedömningar och förslag

Nationell digital infrastruktur

Bolagsverket ställer sig positivt till utredningens förslag om att inrätta en plan för att stärka digitaliseringen av den offentliga sektorn. Verket anser att det finns mer att göra på det området.

Bolagsverket vill vidare framföra att regeringens plan och målbild för digitalisering av den offentliga sektorn bör stödjas av en utvecklingsplan för de nationella digitala infrastrukturtjänster som behövs. Denna plan kan med fördel tas fram av den ansvariga myndigheten i samverkan med andra myndigheter som har kompetens och erfarenhet av utveckling av digitala tjänster. Planen måste vara koordinerad mellan de olika departementen i regeringskansliet för att säkerställa att planen samordnas mellan departement och myndigheter.

Bolagsverket anser att planen för digitalisering ska kompletteras med en generell modell för vidareutveckling och drift av digitala infrastrukturtjänster. Modellen måste vara tydlig och tillämpbar för alla myndigheter som förvaltar infrastrukturtjänster.

Bolagsverket skulle i detta sammanhang vilja peka på det arbete som gjorts i andra länder, exempelvis Norge, Finland och Storbritannien. Där har beslut fattats om gemensamt språk och gemensam standard för informationsutbyte samt att författningar anpassats för att stödja användandet.

Behovet av ett samlat ansvar

När det gäller utredningens förslag om att ansvaret för samordningen av digitaliseringen av den offentliga sektorn samlas hos en myndighet är Bolagsverket positivt. I betänkandet förs ett resonemang om vilken aktör som skulle kunna vara lämplig. Bolagsverket anser att ansvaret ska läggas hos en självständig myndighet med ett uppdrag att på ett övergripande sätt stödja och koordinera andra myndigheter i syfte att styrningen ska bli effektiv. Bolagsverket anser att Ekonomistyrningsverket är en lämplig myndighet.

Bolagsverket vill mot bakgrund av verkets erfarenhet av olika digitaliseringsuppdrag framföra några viktiga kvaliteter vid val av myndighet.

Bolagsverket håller med utredningen om att uppdraget att samordna digitaliseringen bör inte konkurrera med myndighetens övriga uppdrag. Myndigheten bör tillföras den kompetens och de resurser som behövs för uppdraget. Myndighetens uppdrag ska vara att identifiera behov, skapa samverkan och ge förutsättningar för sådan digitalisering som behövs på det nationella planet. Om regeringen väljer en myndighet som saknar egen erfarenhet från utveckling av digitala infrastrukturtjänster blir en om än viktigare del i uppdraget till myndigheten att samverka med myndigheter som har denna erfarenhet.

En väsentlig del av uppdraget ska vara att i samverkan med berörda myndigheter utforma strategiska mål och planer för digitaliseringen. Detta kan t.ex. bestå i att fastställa vilka komponenter som behövs i den nationella digitala infrastrukturen. Myndigheten ska också följa upp dessa mål och planer. Bolagsverket anser att myndigheten bör tillföras ett tydligt

mandat att stödja digitaliseringen och vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig digitalisering av den offentliga sektorn.

Bolagsverket vill i sammanhanget framhålla att verket har medverkat i och drivit flera utvecklingsuppdrag som gäller utveckling av tjänster och funktioner i samverkan med andra myndigheter och aktörer, bl.a. Verksam.se och den Sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag (SSBTGU). En framgångsfaktor är att arbetet drivs med helhetssyn och att det är den gemensamma nyttan som driver arbetet framåt. Detta ställer stora krav på arbetssätt såsom former för samverkan, metoder och beslut om gemensamma standarder. Det krävs att det avsätts tid för planering, samordning och fysiska möten för att säkerställa att målbilden och engagemanget är den samma hos samtliga deltagare.

Att utveckla och förvalta gemensamma tjänster tar tid och kräver ofta ändringar i både beteenden och kultur vilket i sin tur kräver mod och uthållighet hos ledare och medarbetare. Det är därför av stor vikt att det i framtiden via den ansvariga myndigheten skapas officiella uppdrag så att erforderliga resurser kan avsättas i de organisationer som deltar i arbetet.

Det pågår internationellt flera insatser att utveckla informationsutbyte och tjänster mellan länder. Den ansvariga myndigheten bör bevaka de beslut om standarder som fattas inom dessa initiativ och samordna på en nationell nivå.

Bolagsverket vill även framföra att informationsförsörjningen inom den offentliga sektorn är en viktig del i digitaliseringen och myndigheternas behov och möjligheter att samverka kring att utbyta information behöver därför utredas ytterligare. I denna utredning bör de kunskaper och erfarenheter som finns från arbetet med bland annat SSBTGU ovan tas tillvara.

Vidare anser Bolagsverket att enskilda myndigheter ska fortsatt ges möjlighet och uppdrag att digitalisera sådan verksamhet som myndigheten själv bedriver. Det torde även bli effektivast om ansvaret för vidareutveckling och drift för befintliga infrastruktur tjänster ligger kvar hos ansvariga myndigheter, t.ex. att Bolagsverket fortsatt ska utveckla och driva SSBTGU.

Bolagsverket tycker att det är lämpligt att vissa delar av den verksamhet som eSamverkansprogrammet (eSam) bedriver förs över till den ansvariga myndigheten. Dock anser verket att det är viktigt att det även i fortsättningen ska finnas möjlighet för myndigheter att på eget initiativ samverka i olika konstellationer.

Bolagsverket tycker att förslaget om att inrätta ett digitaliseringsråd till den ansvariga myndigheten är bra. Rådets uppdrag behöver vara tydligt beskrivet. Det är viktigt att åstadkomma en stark samverkan på flera områden. Till den ansvariga myndigheten skulle kunna knytas en arkitekturgrupp och ett rättsligt råd för att identifiera problem och lösningar inom just dessa områden.

6 Mina Meddelanden - bedömningar och förslag

Bolagsverket instämmer i utredningens ambition om att all myndighetspost ska vara digital inom ett par år. Fler myndigheter måste ansluta sig till Mina Meddelanden för säker

leverans av sina utskick. Bolagsverket vill i detta sammanhang framhålla att för att nå detta mål krävs tydlig styrning gentemot myndigheterna samt finansiering av anslutningen. I betänkandet föreslås vissa punktinsatser som skulle kunna öka intresset från enskilda att ansluta sig till Mina Meddelanden. Bolagsverket vill i detta sammanhang påpeka att vid val av utskick bör sådana meddelanden och handlingar väljas som kan användas digitalt av mottagaren i olika sammanhang.

Bolagsverket anser att Skatteverkets förslag om obligatorisk anslutning av aktiebolag från den 1 januari 2018 är intressant. För tillfället är omkring 60 000 juridiska personer anslutna till Mina Meddelanden. Bolagsverket meddelande om inkommet ärende som idag skickas ut via Mina Meddelanden är effektivt sätt för företaget att upptäcka och stoppa en s.k. företagskapning. Om fler aktiebolag skaffar en digital brevlåda åstadkoms en ökad trygghet för företagaren. Bolagsverket skulle därför gärna se att regeringen överväger att ytterligare utreda ett obligatorium för aktiebolag.

Vidare har Bolagsverket inget att invända mot det resonemang om personuppgiftsfrågor som förs i betänkandet och verket tycker att det är bra att det införs en egen förordning för Mina Meddelanden.

Bolagsverket har inte heller några synpunkter på valfrihetssystemet och finansieringsmodellen för Mina Meddelanden. En hållbar finansiering är en förutsättning för att myndigheter som ännu inte anslutit sig ska skynda på sin anslutning.

Bolagsverket anser däremot att förslaget om att enskilda ska ha en rätt att som mottagare få försändelser från statliga myndigheter genom Mina Meddelanden inte bör genomföras. Det kan för enskilda myndigheter finnas tekniska och juridiska hinder som behöver undanröjas innan utskick kan ske digitalt via Mina Meddelanden. Myndigheterna måste få en rimlig tid att anpassa sina system innan enskilda ska kunna kräva att få digitala utskick.

7 Konsekvensanalys

Bolagsverket anser att konsekvensanalysen saknar en redovisning av hur utredningens förslag kommer att påverka departement och andra myndigheter än den ansvariga myndigheten.

Detta yttrande har beslutats av tf generaldirektören Inga Otmalm. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Heléne Lundqvist, avdelningschefen Annika Axelborn och avdelningschefen Johan Bergsten deltagit. Föredragande har varit tf avdelningschefen Helene Thorgren.

Inga Otmalm

Helene Thorgren